

POSTANOWIENIE

26 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 26 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa I. H. i M. H.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z 27 marca 2024 r., I ACa 862/22,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej pkt I. zaskarżonego wyroku;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części;**
- 3. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz I. H. i M. H. po 2700 złotych kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia Bank spółce akcyjnej w W. do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 27 marca 2024 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona wobec zastosowania przez Sąd Apelacyjny dyspozycji art. 385¹ § 1 k.c. do umowy kredytu *stricte* dewizowego (walutowego), z całkowitym pominięciem charakteru umowy, jej specyfiki, jak również wyłącznie fakultatywnego charakteru postanowień spłaty kredytu, które w toku postępowania zostały uznane za abuzywne, co stoi w całkowitej sprzeczności z wyrokiem Sądu Najwyższego z 9 października 2020 r., III CSK 99/18, wydanym w sprawie, w której przedmiotem oceny była umowa kredytu, tożsama co do treści stanowiących podstawę orzekania, jak umowa kredytu występująca w niniejszej sprawie (zawarta według tego samego wzorca stosowanego przez pozwanego), oceniona przez Sąd Najwyższy jako typowa umowa o kredyt walutowy i nie zawierająca niedozwolonych postanowień umownych.

Ponadto skarżący powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) Czy w przypadku umowy kredytu, która: a) wyraża kwotę kredytu w walucie obcej, b) od samego początku zawiera postanowienia, które dają kredytobiorcy wybór i umożliwiają spłatę kredytu w walucie obcej albo w walucie polskiej przy zastosowaniu przeliczenia w oparciu o kursy pochodzące z tabeli kursów, w sytuacji uznania, że umowa kredytu zawiera niedozwolone postanowienia umowne odsyłające do tabeli kursów, możliwe jest utrzymanie umowy w mocy i jej wykonywanie w oparciu o istniejące postanowienia umożliwiające spłatę kredytu bezpośrednio w walucie obcej, skoro nie uległy one eliminacji?

2) Czy w przypadku orzeczenia bezskuteczności umowy kredytu w oparciu o przepisy o postanowieniach abuzywnych (art. 385¹ k.c. i nast.) bank pozostaje w opóźnieniu wobec kredytobiorcy co do zwrotu kwot uiszczonych w wykonaniu umowy w okresie przed złożeniem przez kredytobiorcę, po pouczeniu przez sąd,

oświadczenia w przedmiocie woli utrzymania w mocy umowy wobec abuzywności postanowień umownych, a w konsekwencji, czy dopuszczalne jest naliczanie odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) lub odsetek ustawowych (art. 359 k.c.) za okres do chwili złożenia przez prawidłowo poinformowanego o skutkach bezskuteczności umowy kredytobiorcę oświadczenia w przedmiocie woli utrzymania umowy w mocy?

Pozwany wskazał również, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na potrzebie wykładni art. 411 pkt 2 i 4 k.c. wywołujące rozbieżności w orzecznictwie sądów, w tym Sądu Najwyższego, dotyczącego tego: Czy kredytobiorca może domagać się od banku zwrotu kwot świadczonych w wykonaniu umowy kredytu uznanej następnie za nieważną z powodu abuzywności zawartych w niej klauzul, w sytuacji, gdy kredyt został całkowicie spłacony przed terminem wymagalności określonym w umowie kredytu – w tym w świetle zgodności takiego świadczenia z zasadami współżycia społecznego?

W odpowiedzi na skargę powodowie wnosili o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (uchwała składu siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13). Skarżący nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu wyroku Sądu Apelacyjnego w zakresie, w jakim uwzględnia on jego apelację. Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej w tej części na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. jako niedopuszczalnej.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob.

postanowienia SN: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie SN z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie SN z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Po pierwsze, z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w ogóle nie wynika, jakie przepisy miałyby zostać naruszone przez Sąd Apelacyjny w sposób kwalifikowany. W skardze kasacyjnej nie zostały w tym kontekście wskazane żadne przepisy (s. 7-10 skargi). Stwierdzenie, że ocena umowy dokonana w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku „pozostaje w sprzeczności z poglądami Sądu Najwyższego wyrażonymi w wyroku z dnia 9 października 2020 r., III CSK 99/18” nie jest wystarczające do przyjęcia, że doszło do kwalifikowanego naruszenia bliżej nieokreślonych przepisów.

Po drugie, walutowy charakter umowy nie wyklucza przecież możliwości zawarcia w niej niedozwolonych postanowień umownych. Artykuł 385¹ § 1 k.c. znajduje zastosowanie do oceny postanowień wszystkich umów zawieranych między przedsiębiorcą a konsumentem oraz niektórych umów zawieranych w obrocie obustronnie profesjonalnym (art. 805 § 4 k.c.). Nawet zatem udzielenie kredytu w walucie obcej nie wyłącza zastosowania do oceny takiej umowy art. 385¹ k.c. Nie sposób więc mówić o naruszeniu art. 385¹ k.c. tylko z tej przyczyny, że został zastosowany w odniesieniu do kredytu udzielonego – jak twierdzi skarżący – w walucie obcej.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest natomiast zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej

subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Nieodzowne jest ponadto wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wypowiedzią a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom nie są to bowiem zagadnienia nowe (zob. m.in. wyroki SN: z 15 stycznia 2021 r., I CSKP 5/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 18 maja 2022 r., II CSKP 362/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 19/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 662/22; z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22; z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22; z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22; z 30 czerwca 2022 r. II CSKP 676/22). Sąd Najwyższy odsyła również do uchwały składu całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, przypominając, że według art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym uchwała składu całej Izby, z chwilą jej

podjęcia, uzyskuje moc zasady prawnej, co oznacza, że wiąże inne składy Sądu Najwyższego (zob. art. 87 ustawy o Sądzie Najwyższym).

W przypadku ostatniego zagadnienia skarżący w sposób nieuprawniony połączył obie przesłanki kasacyjne. Wskazał bowiem, że w sprawie istnieje zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), co mogłoby sugerować, że chodzi o problem nowy, nierozwiązany dotychczas w orzecznictwie, jednocześnie powołując się na potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). W tym zakresie konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest wewnętrznie sprzeczna.

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej pozwanego do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanego do rozpoznania w zakresie, w jakim nie podlegała ona odrzuceniu, a stosownie do art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych obciążył skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.

[SOP]

[ms]